

Punkt 6.

Drøftelse af grundlag for en fordelingsmodel for sprogligt udfordrede elever

2018-030078

Skoleforvaltningen fremsender til Skoleudvalgets drøftelse, grundlaget for en fordelingsmodel for sprogligt udfordrede elever.

Beslutning:

Drøftedes.

Skoleudvalget ønsker ikke for nuværende, at arbejde videre med en ny model for fordeling af elever med sproglige udfordringer.

Skoleudvalget vurderer, at modellen på to-sprogsområdet og de kompetenceinitiativer der er påbegyndt, skal have yderligere tid til at virke inden der igangsættes yderligere tiltag, der vil ændre hverdagen for børn, familier og ansatte. Skoleudvalget ønsker derfor først at behandle en evaluering af modellen på to-sprogsmodellen og de medfølgende initiativer, inden eventuelle andre tiltag undersøges og igangsættes.

Sagsbeskrivelse

Resume

Hermed fremlægges Skoleforvaltningens overvejelser over en model for fordeling af elever med sproglige udfordringer. Baggrunden er byrådets beslutning på mødet den 9. oktober 2017:

"Byrådet godkendte rapporten "Servicetjek af integrationen på skoleområdet. Sagen oversendes til behandling i Skoleudvalget med henblik på at udvalget udarbejder et konkret forslag til model, til byrådets godkendelse, for fordeling af elever med sproglige udfordringer. Modellen skal baseres på en faglig vurdering og rådgivning af forældre til at benytte sig af det frie skolevalg frem for pålæg og begrænsning af frit skolevalg, dvs. model A."

Skoleforvaltningen anbefaler at de berørte skoler inddrages i beskrivelse og udformning af modellen, inden et forslag til model fremsendes til Skoleudvalget til godkendelse med henblik på efterfølgende høring.

Baggrund

Model A: En frivillig model baseret på rådgivning, hvor frit skolevalg opretholdes

1. Sprogvurdering ved skoleindskrivning
I forbindelse med ansøgningen om skoleindskrivning foretages en konkret individuel vurdering af behovet for sprogstøtte på baggrund af en sprogtest
2. Frivillig rådgivning og vejledning
Forældre til elever, der har et væsentligt behov for sprogstøtte tilbydes frivillig rådgivning om valg af skole. Det anbefales, at eleven indskrives på en nærmere bestemt modtageskole. Vejledningen omhandler bl.a. information og muligheder og konsekvenser ved at vælge den anbefalede skole i stedet for distriktsskolen
3. Frit skolevalg
Forældrene træffer beslutningen om hvilken skole eleven indskrives på inden for de rammer og regler, som byrådet har fastlagt for frit skolevalg
4. Transport til og fra skole
Udgifter til befordring til og fra skole påhviler som udgangspunkt forældrene

Principper for en mulig model for frivillig fordeling

En model for frivillig fordeling kan med fordel tage afsæt i en række principper, som sætter rammen. Et bud på principper kunne være følgende:

1. Alle elevers behov for sprogstøtte ligger til grund for vurdering af det rette skolevalg
2. Et frivilligt tilbud om skolevalg til forældre baseret på rådgivning skal sikre et aktivt valg baseret på forældrenes motivation og opbakning
3. En afgivende skole er kendetegnet ved at have over 30 % sprogligt udfordrede elever i bh.kl. (målt ved sprogscreeninger inden skoleindskrivning)
4. En modtagende skole er kendetegnet ved at præstere over gennemsnit for Aalborg Kommunes skoler indenfor både det faglige og det trivselsmæssige inden for de seneste tre år
5. En modtagende skole er kendetegnet ved at ligge inden for acceptabel transporttid med offentlig transport i forhold til afgivende skole
6. Der reserveres et antal pladser på modtagende skoler med fortrinsret for de sprogligt udfordrede elever, der tilbydes et skoleforløb på en anden skole
7. Der er søskendefordel på lige vilkår som distriktseleverne for de elever, der optages på en anden skoler

Praksis for frivillig fordeling

Følgende kunne være gældende praksis i modellen

- a. Alle elever sprogscreenes gennem 5 års sprogvurderingen i børnehaven (*nuværende praksis er, at det kun er børn, der er en særlig opmærksomhed på, der sprogvurderes som 5 årige*) ca. 2000 børn.
- b. Alle kommende 0. klasser vurderes i forhold til en grænse på 30% sprogligt udfordrede
- c. I de 0. klasser, der har mere en 30 % sprogligt udfordrede tilbydes de elever, der vurderes at have væsentlige sproglige udfordringer en anden skole gennem frivillig vejledning og rådgivning til forældrene. Skoleforvaltningen varetager denne opgave.
- d. Der reserveres et antal pladser på udvalgte skoler til disse elever
- e. Skoleforvaltning vurderer én gang årligt, hvilke skoler der er afgivende skoler, og hvilke der er modtagende skoler samt antal pladser ud fra behov
- f. Modtagende skoler tildeles øremærkede ressourcer til opgaven omkring sproglig udvikling
- g. De afgivende skoler tildeles øremærkede ressourcer til indsatser for distriktets børn på distriktets skole
- h. Børnehaverne tildeles øremærkede ressourcer til 5 års sprogvurderinger
- i. FB tildeles ressourcer til eventuelle indsatser inden skolestart

Elementer i den mulige fordelingsmodel

For at en fordelingsmodel kan fungere er der en række delelementer, som må etableres. Det drejer sig om følgende:

- Rådgivning af forældre til skolestartere og skoleskifttere
- Aktiviteter og indsatser på afgivende skoler
- Kompetenceopbygning og indsatser på modtagerskoler

Rådgivning og vejledning af forældre til skolestartere

Rådgivningen og vejledningen sker via åbne rådgivningsmøder, som de involverede forældre inviteres til fra Skoleforvaltningen. Her rådgives og vejledes forældrene både fælles og individuelt om mulighederne for deres barn ud fra en faglig vurdering, der tager afsæt i børns behov for sproglig udvikling og dermed behov for optimale sprogligt udviklende læringsmiljøer.

I rådgivningen og vejledningen tages der udgangspunkt i både den enkelte elev, elevens familie og resultaterne for de samlede elevgrupper i de aktuelle 0. klasser.

Aktiviteter og indsatser på afgivende skoler

På de afgivende skoler er det helt centralt, at der igangsættes en indsats med henblik på at øge skolens tiltrækningskraft i eget skoledistrikt, så der opnås en så stor diversitet i elevgrupperne, som der er i skoledistriktet. Indsatsen vil typisk bestå af en lang række forskellige aktiviteter; eksempelvis samarbejdsprojekter med børnehaver og andre samarbejdspartnere, åbent hus aktiviteter, børnehavepraktikker mv.

Den afgivende skole udarbejder med støtte fra Skoleforvaltningen deres egen strategi for, hvordan de vil arbejde med at styrke skolens position i lokalområdet.

Kompetenceopbygning og indsatser på modtagerskoler

En modtagende skole skal være kendetegnet ved at have viden og kompetencer inden for sprogtilegnelse, andetsprogtilegnelse, interkulturel kommunikation og kulturforståelse, så eleverne får det fulde udbytte af fagundervisningen på lige fod med alle andre elever.

Hvis en modtageskole ikke har den forventede kapacitet på området skal der laves en plan for, hvordan kapaciteten kan opbygges i samarbejde med Skoleforvaltningen.

Lovgivning, strategier og nuværende praksis

Lovgivningen omkring sprogvurderinger i dagtilbud foreskriver, at der skal sprogvurderes ved behov. Den nuværende praksis i Familie- og Beskæftigelsesforvaltningen er, at alle børn bliver sprogvurderet ved opstart

i børnehaven. De børn, der vurderes at have væsentlige sproglige udfordringer vurderes efterfølgende hvert år og dermed også ved 5 års vurderingen.

Lovgivningen foreskriver, at alle elever skal sprogvurderes i børnehaveklassen, hvorfor dette er praksis på alle skoler.

I Familie- og Beskæftigelsesforvaltningen anvendes det samme sprogvurderingsværktøj på tværs af alle institutioner. I Skoleforvaltningen anvendes forskellige sprogvurderingsværktøjer. Enkelte skoler anvender samme værktøj som FB.

Delaftalen om bekæmpelse af parallelsamfund, som et flertal i folketinget netop har indgået, betyder, at der bliver indført obligatoriske sprogprøver i 0. klasse på udvalgte skoler i Danmark fra skoleåret 2019/20, hvor skolerne modtager mindst 30% elever fra et udsat boligområde.

Sprogprøverne skal bestå for, at eleven kan starte i 1. klasse. Hvis eleven ikke løbende består sprogprøverne skal skolen tilbyde intensiv sprogtræning. Hvis den 3. prøve i slutningen af 0. klasse ikke består finder sprogtræningen sted som sommerskole.

På tværs af Familie- og Beskæftigelsesforvaltningen og Skoleforvaltningen er der nedsat en arbejdsgruppe som skal udarbejde en ny fælles sprogstrategi fra 0-18 år.

Den nye sprogstrategi skal støtte op om at opnå de bedste sprog- og læsefærdigheder og udvikling for alle børn og unge på tværs af dagtilbud og skole samt på tværs af almen- og specialpædagogikken.

Vurdering og indvirkning i forhold til nuværende forhold

Fordel for sprogligt udfordret elever

Modellen vil ud fra et fagligt perspektiv på sproglig udvikling som grundlag for de bedste læringsbetingelser kunne sikre gode læringsmiljøer for de elever, der er sprogligt udfordret.

Udfordring omkring grænsen og indskrivningsprocenter

Flere af de skoler, der i modellen vil skulle afgive elever, vurderes at blive udfordret på grænsen med de 30% sprogligt udfordrede elever og deres indskrivningsprocent.

Dette skyldes, at deres indskrivningsprocent ligger lavt og det faktum, at de vil skulle afgive elever ud fra en procentsats og ikke ud fra antal elever. Dette vil få den konsekvens, at modellen flytter en uhensigtsmæssig stor procentdel af elevgrundlaget på skolen.

Udfordring omkring transportomkostninger for forældre

Det vurderes ligeledes, at den mulige models effekt vil blive udfordret af at forældrene selv skal betale transporten. Det vurderes, at det mest attraktive vil være, hvis der ydes gratis transport til og fra skole. Dette løses bedst og billigst ved at benytte den almindelige offentlige transport.

Hvis udfordringen skal løses anbefales der med udgangspunkt i erfaringerne fra København, at der arbejdes med følgende praksis:

Elever der efter denne ordning går på en anden skole tilbydes for indskolingselever gratis offentlig transport til 1 voksen og 2 børn og for mellemtrins- og udskolingselever tilbydes gratis offentlig transport til 2 børn.

Hvis elever i indskoling får gratis transport til 1 voksen og 2 børn betyder det, at en forælder kan følge barnet til og fra skole, evt. med en søskende eller barnet kan få en kammerat med hjem fra skole.

I mellemtrin og udskoling kunne ordningen omfatte gratis offentlig transport til 2 børn, hvilket vil muliggøre, at barnet kan have en kammerat med hjem fra skole om eftermiddagen. Dette aspekt er vigtigt af hensyn til barnets inklusion i det sociale fællesskab på skolen.

De næste skridt i en proces

Skoleforvaltningen foreslår, at der i tilfælde af positivt tilsagn om modellen, arbejdes videre med at udarbejde et egentligt forslag til en fordelingsmodel gennem følgende aktiviteter:

- Yderligere involvering af Familie- og Beskæftigelsesforvaltningen og udvalg omkring 5 års sprogvurderinger og sproglige indsatser før skole
- Udarbejde en analyse af, hvilke skoler, der når op over grænsen for andelen af sprogligt udfordrede elever ud fra de eksisterende data. Analysen laves i samarbejde med F&B
- Involvering af de omfattende skoler samt integrationsråd og andre interessenter

På den baggrund kan Skoleforvaltningen fremlægge et endeligt forslag til fordelingsmodel for Skoleudvalget som indstiller sagen videre i Byrådet. Forinden behandlingen gennemføres en høring i skolebestyrelser, MED-udvalg mv.

Økonomi

På nuværende tidspunkt er økonomien i modellen ikke endeligt afklaret.

Det forventes, at FB's it system til sprogvurdering af børn i dagtilbud kan anvendes i arbejdet med sprogvurderinger samt analyse.

Der forventes udgifter til følgende:

Indsatser år 1:

Kompetenceudvikling af modtagende skoler 0,5 mio. kr.

Løbende årlige driftsudgifter til modellen

- Timer til afgivende skole (0,1 mio. kr. pr. skole) 0,5 mio. kr.
 - o Med henblik på at øge skolens tiltrækningskraft
- Timer til modtagende skole (0,5 mio. kr. pr. skole) 3,5 mio. kr.
- Central analyse, support og rådgivning af forældre 0,5 mio. kr.
- Sprogscreening af alle 5 årige børn 1,0 mio. kr.
- Rapporter til analyse fra it-system 0,1 mio. kr.
- Sproglige indsatser i børnehaverne 0,5 mio. kr.

I alt 6,1 mio. kr.

Evt. Befordring 0,2 mio. kr.

Bilag:

Bilag 1 - Afgivende og modtagende skoler i 2018.docx

Mulig fordelingsmodel SKU 12.06.2018

PowerPoint - Fordelingsmodel for sproligt udfordrede SKU 06.11.2018